

ПРОГРАМА
вступного іспиту зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
для вступників на навчання в аспірантурі

Переднє слово

Програма складена на базі програм вищої школи для загальноекономічних і фахових дисциплін спеціальності.

Програма вступного екзамену із спеціальності для вступників до аспірантури на кафедрі Інституту економіки і менеджменту містить два розділи. У першому розділі вміщено питання загальноекономічних дисциплін. У другому розділі подано питання з фахових дисциплін спеціальності.

Розділ 1. Загальноекономічні питання

1. Концентрація виробництва, методологія виміру та її вплив на ефективність виробництва.
2. Диверсифікація виробництва, її форми, види, переваги і загрози.
3. Розвиток підприємництва та зміни організаційних структур управління: структури матричного, проектного типу, мережеві, дорадчі, цільові.
4. Загальне середовище господарювання та його чинники (природні, демографічні, політичні, науково-технічні, економічні, міжнародні).
5. Операційне середовище функціонування підприємства (постачальники ресурсів, споживачі продукції, посередники, конкуренти).
6. Ринкова ціна і фактори її формування на макро- і мікрорівнях.
7. Види ринкових цін та прояв їх стимулюючої, синхронізуючої сигнальної функції.
8. Цінова конкуренція і цінова конкурентоспроможність.
9. Поняття мінімальної ціни і фактори підвищення цінової конкурентоспроможності.
10. Особливості конкурентної поведінки в структурах досконалої та недосконалої конкуренції.
11. Конкуренція та конкурентоспроможність підприємства на внутрішньому ринку, необхідність розроблення стратегій конкуренції.
12. Сутність ресурсів і активів підприємства.
13. Характеристика матеріальних і нематеріальних активів підприємства.
14. Роль нематеріальних активів, їх оцінка та амортизація.
15. Оборотні та необоротні активи в системі функціонування підприємства.
16. Узагальнення активів і капіталу в балансі підприємства.
17. Ефективність використання земельних ресурсів підприємства.
18. Основні засоби.
19. Класифікація та оцінка основних засобів.
20. Методи амортизації основних засобів та їх обґрунтування.

21. Роль амортизаційної політики в інвестиційній активності підприємства.
22. Проблеми оновлення і підвищення технічного рівня основних засобів виробничого призначення.
23. Оборотні засоби.
24. Стадії обігу та склад оборотних засобів.
25. Визначення обсягу оборотних засобів і оптимізація їх структури.
26. Персонал як основний ресурс підприємства та об'єкт партнерських відносин.
27. Форми участі персоналу в капіталі та прибутку підприємства.
28. Продуктивність праці та методичні підходи до її визначення.
29. Прогнозування (планування) рівня продуктивності персоналу на підприємстві.
30. Форми і системи оплати праці робітників.
31. Права засновників щодо вибору форми і системи оплати праці.
32. Сучасні тенденції у застосуванні форм заробітної плати.
33. Зарубіжний і вітчизняний досвід участі працівників у прибутках (доходах) і власності приватизованих підприємств.
34. Вимоги до організації робочого місця як системи праці.
35. Виробничий процес як основний вид операційної діяльності, його складові та принципи раціональної організації.
36. Типи виробництва (одиничне, серійне, масове) та їх техніко-економічне обґрунтування.
37. Методи організації виробничих процесів.
38. Переваги і вади потокового виробництва.
39. Організаційно-економічні умови застосування і економічна оцінка непотокового виробництва.
40. Тенденції розвитку поточкових і непоточкових методів організації виробничих процесів.
41. Інтенсивність виробництва та її вплив на ефективність.
42. Загальна характеристика продукції (послуг) та її класифікаційні ознаки (призначення, фізичні властивості, складність тощо).
43. Вимірники і показники обсягу продукції, сфера їх застосування.
44. Життєвий цикл продукції, процес її створення та освоєння.
45. Ресурсне обґрунтування виробничої програми підприємства.
46. Матеріально-технічне забезпечення підприємства, його форми.
47. Методи формування і калькулювання витрат на виробництво продукції.
48. Проблеми розподілу непрямих витрат при калькулюванні.
49. Організаційно-управлінські засоби мінімізації операційних витрат і зниження собівартості продукції.
50. Функціонально-вартісний аналіз як метод раціоналізації організаційних і технічних систем та зниження витрат.
51. Поняття і процес комунікації.
52. Модель процесу комунікації.
53. Зміст основних етапів процесу комунікації.
54. Міжособові та організаційні комунікації.
55. Мотивація як фактор забезпечення успіху діяльності організації.

- 56.Маркетингова діяльність підприємства як сфера організації зовнішніх комунікацій.
- 57.Поняття реклами, її роль у вирішенні проблем стимулювання збуту, критерії вибору рекламних заходів.
- 58.Комунікації з покупцями.
- 59.Основні підходи до подолання кризових явищ на підприємстві.
- 60.Типи антикризової реакції та антикризового управління (реактивне, активне, планове).
- 61.Процес санації (фінансового оздоровлення) потенційно конкурентоспроможних підприємств (організацій).
- 62.Особливості розроблення стратегії підприємства для діючого та новоствореного підприємства.
- 63.Аналіз зовнішнього середовища (PEST-аналіз).
- 64.Узагальнення результатів стратегічного аналізу (SWOT-аналіз).
- 65.Управління змінами і формування стратегічної поведінки.

Розділ 2. Питання дисциплін фахового спрямування

- 66.Гроші як основа ринкових економічних відносин.
- 67.Вплив зміни кількості грошей на макро- і мікроекономічні процеси.
- 68.Попит на гроші та його вплив на їх сталість.
- 69.Грошовий оборот, його структурні складові та проблеми монетизації економіки.
- 70.Інфляція: сутність, закономірність розвитку та особливості прояву в економіці України.
- 71.Валютна політика, валютне регулювання та контроль.
- 72.Платіжний баланс, його роль у формуванні валютного курсу.
- 73.Кредит як вартісна категорія ринкової економіки.
- 74.Банківський кредит та його економічні межі.
- 75.Роль банківського кредиту в розвитку економіки.
- 76.Процент, його економічна природа та вплив на розвиток кредитних відносин.
- 77.Кредитний ризик, способи мінімізації і процес управління.
- 78.Кредитна політика банків та її вплив на соціально-економічний розвиток.
- 79.Проблеми розвитку споживчого та іпотечного кредитування в Україні.
- 80.Кредитні відносини у сфері інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств.
- 81.Проблеми, тенденції і перспективи розвитку банківської системи України.
- 82.Національний банк України як центральний банк держави.
- 83.Необхідність і способи реструктуризації банківської системи України.
- 84.Ринок банківських послуг в Україні, його оцінка та перспективи розвитку.
- 85.Централізовані та децентралізовані грошові фонди, їх обмеженість в часі та просторі.
- 86.Державні фінанси як одержавлена частина національного продукту – історично перша сфера фінансової системи.

- 87.Зв'язок державних фінансів з фінансовими сферами мікроекономічного рівня: страхуванням, корпоративними фінансами, фінансами домогосподарств.
- 88.Податки – фінансова база держави.
- 89.Вплив податків на процес відтворення.
- 90.Податкова політика держави.
- 91.Політика прискореної амортизації як інструмент прискорення оборотності основного капіталу.
- 92.Бюджетний дефіцит, причини його виникнення і макроекономічні наслідки.
- 93.Управління бюджетним дефіцитом.
- 94.Сутність державного кредиту як економічної категорії.
- 95.Державний борг, зміст і причини виникнення.
- 96.Фінансовий ринок як специфічна сфера формування і руху позичкового капіталу.
- 97.Цінні папери як інструменти фінансового ринку.
- 98.Проблеми формування та використання фінансових ресурсів підприємств.
- 99.Сутність страхового захисту та його місце в ринковій економіці.
100. Міжнародні фінанси, їх сутність, функції, значення і роль в економічному розвитку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев І.В., Мороз А.С., Романів Є.М., Хома І.Б. Фінансовий аналіз: техніка розрахунків та моделювання економічних ситуацій: Навч. посібник. – Львів: Видавництво “Бескид Біт”, 2003. – 152 с. (ISBN 966-96071-7-5).
2. Алексеев І.В., Ярошевич Н.Б., Чушак-Голобородько А.М. Бюджетна система: Навч. посібник. – К.: «Хай-Тек Прес», 2007. – 376 с. (ISBN 966-96736-1-5).
3. Алексеев І.В., Колісник М.К. Гроші та кредит: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2009. – 253 с. (ISBN 978-966-346-595-1). Алексеев І.В., Колісник М.К. Гроші та кредит: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2009. – 253 с. (ISBN 978-966-346-595-1).
4. Бухгалтерський облік. Основи теорії та практики: підручник / Г.О. Партин, А.Г. Загородній, Л.М. Пилипенко, Т.І. Партин. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 340 с.
5. Бюджетний менеджмент: навч.-метод. посіб. /Н. Б. Ярошевич, Н.О. Шпак, В. Є. Матвійшин. – Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2012. – 224с.
6. Василенко В.А. Менеджмент устійчивого розвитку підприємств: Монографія. - К.: ЦУЛ, 2005,- 645 с.
7. Вівчар О.Й., Курило О.Б., Кащишин В.М. Місцеві фінанси Навчальний посібник - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2014р. С.258.
8. Войчак А.В. Маркетингові дослідження: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К.: КНЕУ, 2001.

9. Економіка підприємства: Підручник / Ред. С.Ф. Покропивний. - 2-е вид., перероб. і допов. - К.: КНЕУ, 2005. - 526 с.
10. Енциклопедія для банкіра: у 2 т. – Т. 2 (практична термінологія) / ред. кол.; за заг. ред. д-ра екон. наук проф. Т.С. Смовженко, д-ра екон. наук, проф. Славюка Р. А. – К.: УБС НБУ, 2013. – 547 с.
11. Закон України “Про наукову і науково-технічну експертизу” від 10.02.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 9. – С. 56.
12. Закон України “Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності” від 13.12.1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 12. – С. 166.
13. Закон України “Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні” // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 3.
14. Закон України “Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків” від 7.03.2002 р. - № 3118-III // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 11.
15. Закон України “Про інноваційну діяльність” від 04.07.2002 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – С. 266.
16. І.В., Колісник М.К. Гроші та кредит: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2009. – 253 с. (ISBN 978-966-346-595-1).
17. Ільчук П. Г. Страхові послуги: Навчальний посібник / П. Г. Ільчук, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат. – Київ: Знання, 2011. – 399 с.
18. Ільчук П. Г. Фінансова санація і антикризове управління підприємством. Навчальний посібник / П. Г. Ільчук, М. К. Колісник, П. І. Віблій. – Київ: Кондор, 2007. – 272 с.
19. Колісник М.К. Антикризове управління виробничо-господарськими структурами у машинобудуванні: [монографія] / М.К. Колісник. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. – 208 с.
20. Колісник М.К. Управління ресурсним забезпеченням промислово-фінансових груп: [монографія] / [І.В. Алексєєв, М.К. Колісник, А.С. Мороз]. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2007. – 132 с.
21. Колісник М.К. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: [навчальний посібник] // [Колісник М.К.*, Ільчук П.Г., Віблій П.І.]. - К.: Кондор, 2007. - 272 с.
22. Колісник М.К. Фінансовий ринок: [навчальний посібник] // [Колісник М.К., Маслак О.О., Романів Є.М.]. - Львів: Видавництво Національного університету “Львівська політехніка”, 2004 – 192 с.
23. Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України від 13.07.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 37. – С. 336.
24. Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії: Підручник. – Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2004. – 416 с.
25. Крикавський Є., Чухрай Н. Промисловий маркетинг: Підручник. 2-ге вид. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 472 с.
26. Кузьмін О.Є., Алексєєв І.В., Сай Л.П., Коць О.О. Інноваційний розвиток

- підприємства на стадії науково-технічної підготовки виробництва: особливості планування та організування. Монографія. – Львів: Видавництво «Растр-7», 2012. – 256 с.
27. Кузьмін О.Є., Князь С.В., Вівчар О.Й., Мельник Л.І. Активізування інвестиційної та інноваційної діяльності підприємства. Монографія ТзОВ «Укрпол», Львівська обл., м. Стрий, вул. Липи 6 – 250с.
 28. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Теоретичні та прикладні засади менеджменту: Навчальний посібник. – Львів: Національний університет “Львівська політехніка” (Інформаційно-видавничий центр “ІНТЕЛЕКТ +” Інституту післядипломної освіти), “Інтелект-Захід”, 2002. – 228 с.
 29. Менеджмент: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, О.Р. Саніна ***. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 240 с.
 30. Міжнародний менеджмент: теоретичні та прикладні положення: навч. посібник. / О.Є. Кузьмін, О.С. Скибінський, Н.І. Кара та ін. - Львів: ЗУКЦ, 2012. - 264 с.
 31. Міжнародні фінанси: навчальний посібник / Князь С.В., Георгіаді Н.Г., Князь О.В. та ін.; Під ред. Кузьміна О.Є. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. - 360 с.
 32. Наливайко А.П. Теорія стратегії підприємства. Сучасний стан та напрямки розвитку: Монографія.-К.:КНЕУ, 2001. -227 с
 33. Павленко А.Ф., Войчак А.В. Маркетинг: Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. -К.: КНЕУ, 1999.
 34. Партин Г.О. Внутрішньобанківське регулювання кредитних ризиків: Монографія/ Г.О. Партин, Л.І. Слобода// К.: УСБ НБУ, 2007. – 254с.
 35. Партин Г.О. Системно-орієнтоване управління витратами промислового підприємства: Монографія/ Г.О. Партин, А.І. Ясінська// Л.: ЗУКЦ, ППНВФ «Біапр».- 2011. – 200с.
 36. Партин Г.О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: Монографія/ Г.О. Партин// К.: УСБ НБУ, 2008. – 219 с.
 37. Партин Г.О. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник / Г.О. Партин Н.Є. Селюченко. – 2-вид., перероб. і доп. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 384с.
 38. Податковий менеджмент: навчальний посібник / С.В.Паранчук, А.С. Мороз, О.С. Червінська. - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2012. – 296с.
 39. Подольчак Н.Ю. Стратегічний менеджмент: навч. посібник / Н.Ю. Подольчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 400с.
 40. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво: стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. - К.:КНЕУ, 1998. - 352 с
 41. Процесно-структурований менеджмент: методологія та інструментарій: [монографія] / [О.Є. Кузьмін, І.В. Алексеев, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин та ін.]; за ред. д.е.н., проф. О.Є. Кузьміна. – Львів: Видавництво «Растр-7», 2013. – 428 с.
 42. Соболь СМ., Багацький В.М. Менеджмент: Навч. метод, посіб. Для самот. вивч. дисц. -К.: КНЕУ, 2005.- 225 с.

43. Фінанси підприємств: навч. посібник оновлений і доповнений / О.М.Рудницька, С.В.Паранчук, О.М.Чубка. - Львів: Видавництво Львівська політехніка, 2012р.
44. Фінанси підприємств: Навчальний посібник/ Загородній А.Г.// Львів, Львівський банківський інститут НБУ, 2003. – 258с.
45. Фінансовий контролінг: навч.посібник/ Г.О. Партин, Р.І. Заdereцька Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 232с.
46. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник/ Партин Г.О., Селюченко Н.Є// Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 332с.
47. Хома І.Б. Економіко-математичні методи аналізу діяльності підприємств: навч.-метод. посібник / І.Б. Хома, В.В. Турко. – 2-ге вид. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 328 с.
48. Хома І.Б. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / І.Б. Хома, І.В. Алексеев, Л.С. Тревого, Н.І. Андрушко. – [2-ге вид.] - Львів: Видавництво Львівської політехніки. – 2012. - 248 с.
49. Хома І.Б. Структурно-функціональна діагностика рівня економічної безпеки машинобудівного підприємства: [монографія] / І.Б. Хома. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2010. – 232 с.
50. Хома І.Б. Фінансовий аналіз: Навч. посібник / І.Б. Хома, Н.І. Андрушко, К.М. Слюсарчик. – 2-ге вид. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 344 с.
51. Хома І.Б. Формування та використання систем діагностики економічної захищеності промислового підприємства: [монографія] / І.Б. Хома. - Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2012. – 504 с.
52. Шершньова З.Є. Стратегічне управління: Підручник. - 2-е вид., перероб. і допов. - К.: КНЕУ, 2004. - 699 с
53. Шкварчук Л. О. Механізм регулювання цін на продовольчому ринку : монографія / Л. О. Шкварчук. – Львів : ІРД НАНУ, 2010. – 205 с.
54. Шкварчук Л. О. Ціноутворення : [підручник] / Л. О.Шкварчук. – К. : Кондор, 2006. – 460 с.
55. Шкварчук Л. О.Фінансовий ринок: [навч. посібник] / Л. О. Шкварчук. – К.: Знання, 2013. – 382 с.